

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
MAREK NIECHCIAŁ

DDK-61-4/15/ZT/MF

wersja jawna

Warszawa, dn. 2 czerwca 2016 r.

DECYZJA Nr DDK-13/2016

Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 267, ze zm.), w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 184), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **umarza** postępowanie wszczęte w sprawie podejrzenia stosowania przez BNP Paribas Bank Polska Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na sprzecznych z umowami o kredyt hipoteczny wyrażony/denominowany/indeksowany we frankach szwajcarskich zawartymi z konsumentami nieuwzględnianiu przy obliczaniu wysokości oprocentowania tych kredytów ujemnej stawki bazowej LIBOR, w sytuacji, gdy wartość bezwzględna tej stawki jest większa niż wysokość zastrzeżonej w ww. umowach marży kredytu, mimo że suma odsetek należnych dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umów przekracza 1 grosz, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 171, poz. 1206, ze zm.) oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu, Prezes UOKiK), wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające (DDK-405-2/15/MF/ZT) w sprawie wstępnego ustalenia czy działania banków związane ze sposobem uwzględniania ujemnych wartości stawek bazowych LIBOR CHF w oprocentowaniu kredytów hipotecznych wyrażonych/denominowanych/indeksowanych we frankach szwajcarskich (dalej: kredyty CHF) mogły naruszyć przepisy uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 184, dalej także: uokik) lub naruszyć chronione prawem interesy konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach.

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu ustalił, że BNP Paribas Bank Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie (dalej: Spółka, Paribas) posiada w swoim portfelu kredytowym umowy kredytu CHF zawarte z konsumentami.

Prezes Urzędu wystąpił do Paribas o przekazanie określonych informacji i dokumentów, w tym:

1. przykładowych zanonimizowanych umów kredytu CHF zawartych z konsumentami i wykonywanych przez Spółkę;
2. informacji, czy ustalając okresowe należności kredytobiorców Spółka uwzględnia ujemną wartość stawki bazowej LIBOR CHF;
3. informacji, czy ustalając okresowe należności kredytobiorców Spółka uwzględnia ujemną stawkę bazową LIBOR CHF w zakresie, w którym jej wartość bezwzględna przekracza wysokość marży Spółki dla danej umowy kredytowej (tj. czy na potrzeby ustalania okresowych zobowiązań kredytobiorców Spółka uwzględnia ujemne oprocentowanie);
4. informacji, czy w przypadku jakichkolwiek umów kredytu CHF wykonywanych przez Spółkę wartość bezwzględna (ujemnej) stawki bazowej LIBOR CHF relewantnej dla danej umowy była wyższa niż przewidziana w tej umowie marża Spółki, tj. suma odpowiedniej stawki bazowej LIBOR CHF oraz marży Spółki, przewidzianych dla danej umowy kredytu CHF, przyjęła wartość ujemną.

Po przeprowadzeniu analizy przekazanych przez Paribas dokumentów oraz informacji Prezes Urzędu ustalił, że w umowach kredytu CHF zawartych z konsumentami i wykonywanych przez Spółkę znajdują się postanowienia, które wskazują, iż Paribas ustala oprocentowanie dla tych umów jako sumę wartości stałej marży oraz wartości stawki bazowej LIBOR CHF dla przyjętego w umowie terminu np. 3M CHF. Przykładowo, w „Umowie o kredyt hipoteczny w CHF nr BYD/H/04/2004 z dnia 31 marca 2004 r.” znajduje się postanowienie w brzmieniu:

„§ 6. 1. Kredyt jest oprocentowany w skali rocznej według zmiennej stopy procentowej, odpowiadającej stopie bazowej stanowiącej LIBOR dla 6 miesięcznych depozytów w CHF, powiększonej o stałą marżę w wysokości 3,50% (słownie: trzy i 50/100 punktów procentowych)”

Ponadto, Prezes Urzędu ustalił, że – na dzień 13 kwietnia 2015 r. – wśród zawartych z konsumentami umów kredytu CHF wykonywanych przez Paribas znajdowały się umowy, w przypadku których wartość bezwzględna (ujemnej) stawki bazowej LIBOR CHF relewantnej dla danej umowy była wyższa niż przewidziana w tej umowie marża Spółki, tj. suma odpowiedniej stawki bazowej LIBOR CHF oraz marży Spółki, przewidzianych dla danej umowy kredytu CHF, przyjęła wartość ujemną. Jednocześnie, informacje uzyskane w toku postępowania wyjaśniającego wskazywały na to, że Spółka ustalając okresowe należności kredytobiorców nie uwzględniała ujemnego oprocentowania.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Prezes UOKiK postanowieniem z dnia 5 maja 2015 r. wszczął wobec Paribas postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania praktyki

naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik, polegającej na sprzecznym z umowami kredytu CHF zawartymi z konsumentami nieuwzględnianiu przy obliczaniu wysokości oprocentowania tych kredytów ujemnej stawki bazowej LIBOR CHF, w sytuacji, gdy wartość bezwzględna tej stawki jest większa niż wysokość zastrzeżonej w ww. umowach marży kredytu, mimo że suma odsetek należnych dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umów przekracza 1 grosz, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 171, poz. 1206, ze zm., dalej także: upnpr) oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Pismem z dnia 5 czerwca 2015 r. odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania udzielił Bank BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie (dalej: Bank, BGŻ Paribas). W pierwszej kolejności wskazał, że z dniem 30 kwietnia 2015 r. doszło do połączenia w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1030, ze zm., dalej także: k.s.h.) Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej: BGŻ) z Paribas poprzez przeniesienie całego majątku Paribas na rzecz BGŻ, który jednocześnie przyjął nazwę BGŻ Paribas. Skutkiem tego, jak wyjaśnił Bank, od dnia 30 kwietnia 2015 r. następcą prawnym Paribas jest BGŻ Paribas. W konsekwencji, zdaniem Banku, postępowanie wszczęte w dniu 5 maja 2015 r. zostało skierowane do niewłaściwego podmiotu.

Niezależnie od powyższego, w tym samym piśmie z dnia 5 czerwca 2015 r., BGŻ Paribas wyjaśnił, że od dnia 1 maja 2015 r. uwzględnia ujemne oprocentowanie kredytów CHF zarówno w stosunku do tych klientów, którzy zawarli umowy z BGŻ, jak i tych, którzy zawarli umowy z Paribas.

Postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2015 r. Prezes UOKiK zaliczył w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu pismo BGŻ Paribas z dnia 8 maja 2015 r. wraz z załączonym do niego odpisem pełnym z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Banku według stanu na dzień 4 maja 2015 r. uzyskane w ramach przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego o sygn. DDK-405-2/15/MF/ZT.

Prezes Urzędu zawiadomił Bank o powyższym w piśmie z dnia 12 sierpnia 2015 r., w którym poinformował także BGŻ Paribas o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy w siedzibie Prezesa UOKiK w Warszawie i zajęcia stanowiska przed wydaniem decyzji. Bank skorzystał z przysługującego mu uprawnienia. Korzystając z prawa do wypowiedzenia się co do zebranego materiału dowodowego Spółka, w piśmie z dnia 1 września 2015 r., podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje

BNP Paribas Bank Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie była przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem: 0000006421. Przedmiotem działalności Spółki było m.in. przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów, udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych, w tym kredytów i pożyczek konsumenckich.

/dowód: informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego stan na dzień 10 lutego 2015 r./

Spółka w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawierała z konsumentami w rozumieniu art. 22¹ k.c., tj. osobami fizycznymi dokonującymi z przedsiębiorcą czynności prawnych niezwiązanych bezpośrednio z ich działalnością zawodową lub gospodarczą, umowy kredytu CHF, które są aktualnie wykonywane. W umowach tych znajdują się postanowienia, które wskazują, iż przewidziane dla kredytów CHF oprocentowanie zostało ustalone jako suma wartości stałej marży oraz wartości stawki bazowej LIBOR CHF dla przyjętego w umowie terminu np. 3M CHF. Przykładowo, w „Umowie o kredyt hipoteczny w CHF nr BYD/H/04/2004 z dnia 31 marca 2004 r.” znajduje się postanowienie w brzmieniu:

„§ 6. 1. Kredyt jest oprocentowany w skali rocznej według zmiennej stopy procentowej, odpowiadającej stopie bazowej stanowiącej LIBOR dla 6 miesięcznych depozytów w CHF, powiększonej o stałą marżę w wysokości 3,50% (słownie: trzy i 50/100 punktów procentowych)”

/dowód: pisma Spółki z dnia: 5 lutego 2015 r., 10 lutego 2015 r. wraz z załącznikami, 16 kwietnia 2015 r. wraz z załącznikami/

Na dzień 13 kwietnia 2015 r. wśród zawartych z konsumentami umów kredytu CHF wykonywanych przez Paribas znajdowały się umowy, w przypadku których wartość bezwzględna (ujemnej) stawki bazowej LIBOR CHF relewantnej dla danej umowy była wyższa niż przewidziana w tej umowie marża Spółki, tj. suma odpowiedniej stawki bazowej LIBOR CHF oraz marży Spółki, przewidzianych dla danej umowy kredytu CHF, przyjęła wartość ujemną. Jednocześnie, Spółka ustalając okresowe należności kredytobiorców nie uwzględniała ujemnego oprocentowania.

/dowód: pismo Spółki z dnia: 5 lutego 2015 r., 11 lutego 2015 r., 18 lutego 2015 r., 25 lutego 2015 r., 4 marca 2015 r., 11 marca 2015 r., 18 marca 2015 r., 8 kwietnia 2015 r., 16 kwietnia 2015 r. i 28 kwietnia 2015 r./

Z dniem 30 kwietnia 2015 r. doszło do połączenia w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. BNP Paribas Banku Polska Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie z Bankiem Gospodarki Żywnościowej S.A. z siedzibą w Warszawie, który w tym samym dniu zmienił firmę na Bank BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna.

Bank BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem: 0000011571. Przedmiotem działalności Banku jest m.in. pozostałe pośrednictwo pieniężne, pozostałe formy udzielania kredytów, pozostała działalność

usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszków emerytalnych.

/dowód: odpis pełny z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Banku załączony do pisma Banku z dnia 8 maja 2015 r. oraz pismo Banku z dnia 5 czerwca 2015 r./

Od dnia 1 maja 2015 r. BGŻ Paribas, zarówno w stosunku do tych klientów, którzy zawarli umowy kredytu CHF z BGŻ, jak i tych, którzy zawarli takie umowy z Paribas, wylicza wartość odsetek kapitałowych w oparciu o ujemne oprocentowanie.

/dowód: pismo Spółki z dnia 5 czerwca 2015 r. oraz pismo Banku z dnia 19 czerwca 2015 r./

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje

W ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów nie ma samodzielnej podstawy prawnej odnoszącej się do sposobu rozstrzygnięcia w przypadku, gdy zostanie ustalone, że prowadzone postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest bezprzedmiotowe. W związku z tym, mając na względzie, iż, stosownie do art. 83 uokik, w sprawach w niej nieuregulowanych do postępowania przed Prezesem UOKiK stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 267, ze zm., dalej także: k.p.a.), w takiej sytuacji zastosowanie znajdzie art. 105 k.p.a.

Stosownie do art. 105 § 1 k.p.a., gdy postępowanie administracyjne z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania. Umorzenie postępowania na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. jest obligatoryjne, co oznacza, iż ustalenie przesłanki bezprzedmiotowości postępowania stwarza obowiązek zakończenia postępowania w danej instancji przez jego umorzenie, ponieważ brak podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty. Dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy. Podkreślić przy tym należy, iż przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organami administracyjnymi. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 24 kwietnia 2003 r. (sygn. akt III SA 2225/01) podniósł, że bezprzedmiotowość postępowania oznacza brak któregoś z elementów stosunku materialnoprawnego, skutkującego tym, iż nie można załatwić sprawy przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Jest to orzeczenie formalne, kończące postępowanie bez jego merytorycznego rozstrzygnięcia.

W niniejszej sprawie Prezes UOKiK, postanowieniem z dnia 5 maja 2015 r., wszczął wobec Spółki postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów pod zarzutem stosowania praktyki naruszającej zbiorowy interes konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik, polegającej

na sprzecznym z umowami o kredyt CHF zawartymi z konsumentami nieuwzględnianiu przy obliczaniu wysokości oprocentowania tych kredytów ujemnej stawki bazowej LIBOR, w sytuacji, gdy wartość bezwzględna tej stawki jest większa niż wysokość zastrzeżonej w ww. umowach marży kredytu, mimo że suma odsetek należnych dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umów przekracza 1 grosz, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 upnpr oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Jednakże, z dniem 30 kwietnia 2015 r., czyli jeszcze przed wszczęciem przez Prezesa Urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wobec Paribas, doszło do połączenia Paribas z BGŻ w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. (łączenie się przez przejęcie). Mianowicie, nastąpiło przeniesienie całego majątku Paribas (spółki przejmowanej) na BGŻ (spółkę przejmującą) za udziały lub akcje, które BGŻ wydał wspólnikom Paribas. W tym samym dniu BGŻ zmienił firmę na BGŻ Paribas. Jak wynika z art. 494 § 1 k.s.h., z dniem połączenia spółka przejmująca wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej. Zatem, z dniem 30 kwietnia 2015 r. BGŻ Paribas stał się stroną wszystkich umów kredytu CHF zawartych z konsumentami przez Paribas. W konsekwencji, od tej daty to na BGŻ Paribas spoczywa obowiązek wykonywania tych umów zgodnie z ich treścią, w szczególności zgodnie z brzmieniem postanowienia określającego oprocentowanie kredytu CHF jako sumy stawki bazowej LIBOR i stałej marży. Zarzut dotyczący naruszenia tego obowiązku powinien więc zostać postawiony BGŻ Paribas, a nie Paribas.

Należy dodać, że, stosownie do art. 493 § 1 k.s.h., w dniu wykreślenia z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (dalej: rejestr) spółka przejmowana (Paribas) zostaje rozwiązana, bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego. Jednocześnie, w myśl art. 493 § 2 k.s.h., wykreślenie z rejestru spółki przejmowanej następuje w efekcie połączenia, które następuje z dniem jego wpisania do rejestru właściwego według siedziby spółki przejmującej (dzień połączenia). Wpis połączenia spółek do rejestru wywołuje bowiem skutek wykreślenia spółki przejmowanej. W związku z tym, w niniejszej sprawie dzień 30 kwietnia 2015 r., w którym miało miejsce wpisanie połączenia Paribas i BGŻ do rejestru BGŻ, stanowił moment utraty podmiotowości prawnej przez Paribas. Dlatego też niniejsze postępowanie zostało wszczęte (w dniu 5 maja 2015 r.) wobec podmiotu nieistniejącego, a zatem od początku było bezprzedmiotowe.

Wymaga podniesienia, że bez znaczenia dla powyższych ustaleń pozostaje okoliczność, iż w momencie wszczęcia postępowania przez Prezesa Urzędu Paribas figurował jeszcze w rejestrze. Zgodnie z ugruntowanym w doktrynie i orzecznictwie poglądem, wykreślenie z rejestru spółki przejmowanej ma charakter deklaratoryjny, formalny, a skutek materialno-prawny w postaci utraty bytu prawnego przez tę spółkę następuje z chwilą dokonania wpisu połączenia¹. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 19 stycznia 2006 r. (sygn. akt IV CZ 144/2005), „(...)jeżeli bowiem w art. 493 § 2

---

¹ S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szamański, J. Szwaja „Kodeks spółek handlowych. Komentarz”, tom IV, Warszawa 2004, s. 234-237; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2006 r., sygn. akt IV CZ 144/2005 (LEX nr 181255); postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 8 lutego 2013 r., sygn. akt I Acz 30/13 (LEX nr 1280982).

k.s.h. stwierdzono, że wpis połączenia "wywołuje skutek wykreślenia spółki przejmowanej", to chodzi tu z pewnością o regulację materialnoprawną, której sens sprowadza się do tego, iż z chwilą dokonania wpisu połączenia powstaje także materialnoprawny skutek w postaci inkorporacji spółki, tj. utraty przez nią samodzielnego bytu prawnego. Skutek ten powinien być odpowiednio odzwierciedlony w rejestrze prowadzonym dla tej spółki właśnie przez jej wykreślenie". Oznacza to, że fizyczne wykreślenie spółki przejmowanej (wydanie postanowienia o wpisie wykreślenia spółki przez sąd rejestrowy) może nastąpić później niż dzień połączenia (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 8 lutego 2013 r., sygn. akt I Acz 30/13).

W opisanym stanie rzeczy, stosownie do art. 105 § 1 k.p.a., należało umorzyć wszczęte postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec powyższego **orzeka się jak w sentencji decyzji.**

Pouczenie:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.